

Lauri Kanarbik

Rakke Gümnaasium, 7 klass

„Sa oled püha ja ilus ja hirmus oled sa ka...“ (Juhan Liiv)

Õpetaja luges kord klassis Juhan Liivi. Mainis, et luuletaja uskus juba enam kui sada aastat tagasi, et Eestimaale saab osaks kord rahu ja õnn. Ja nüüd meil ongi oma riik. Aga kas ka õnn on kõigi õue peal?

Päevast-päeva kuulen raadiost, loen ajalehest, näen telerist, et Eestimaa koolides võimutseb vägivald, töökäsi ei jätku, noored vuravad välismaale ja võib-olla ei tulegi tagasi, et piinatakse ja näljutatakse loomi, mõnitakse, tapetakse inimesi, varastatakse ja valetatakse, muutus mu meel päris kurvaks, sest kui mina kord suureks saan, äkki siis polegi enam maailmakaardil Eestit.

Lagunenud laut siin, mahajäetud kodutare veidi eemal, sisselöödud akendega hoone, millel ilutseb pleekinud silt „Kauplus“, võsastunud karja- ja heinamaad, üksikud õllet joovad habetunud mehed sidejaoskonna pehkinud pingil, veidi köökus selgadega vanamemmed piimapuki juures autopoodi oodates elavalt Eesti elu üle arutlemas- selline siis ongi mu kodumaa, Eestimaa. Pea sellest kõigest kirjutas rohkem kui sada aastat tagasi ka Juhan Liiv. Kas midagi pole muutunud?

Elan maal ja näen selliseid pildikesi tihti. Vahel hakkab nii kurb, et mõtlen end suureks ja kujutlen, kuidas suudan muuta elu maal selliseks, nagu see oleks ühes pisikeses kuningriigis, kus valitsevad ainult head teod ja mõtted, ja inimesed ei kakle ja ei kadetse, vaid kuulavad alati üksteist ära ja lahendavad probleeme koos.

On jürikuu kolmas päev. Ilm on kevadet täis. Sõidan vanematega linna, ühte Eestimaa linna. Hing laulab, süda igatseb juba ammu suve ja koolivaheaega. Oi kuidas igatseb. Küll siis oleks aega oma asjadega tegeleda. Viuh, sõidab üks kiire auto meist mööda, varsti veel teinegi ja siis kolmas...ah milleks neid lugeda, las kihutavad, homme on liiklusuudistes millestki kõneleda ja küll liisingufirmad ja kindlustused aitavad uue ja kiirema auto muretseda. „Ikka edasi ja mitte sammugi tagasi,“ meenub ühe rahumeelse tegelase lause lastesaatest. Meid, eestlasi, on niigi vähe, miks peame siis pidevalt mõtlema, kuidas üksteisest kiirem, parem ja jõukam olla, arvestamata seda, et tasa sõuad, kaugele jõuad. Eestimaal võiks autosid müüa ainult omateenitud raha eest ja ainult neile, kes vajavad seda selleks, et muudmoodi lihtsalt ei saa. Auto ei peaks olema uhkuse, vaid möödapääsmatu asi.

Las autoostjad põhjendavad, miks on neil vaja kaks kilomeetrit autoga sõita, kui nad saaksid seda edukalt teha jalgrattaga või jalgsi. Ei saa olla inimesel nii kiire, et no kohe on nii kiire. Eestimaa säilib kauem ja kaunim, kui autoinimesed ei annaks järele oma kiusatusele.

Mul on hädasti metsapeatust vaja. Ongi peatus. Jooksen metsa alla. Mis teha, avalikke tualette napib....ah, see on omaette teema. Huvitav, mis see nüüd on- põtrade või jäneste rõivaste hulgiladu. Kõikjal vedeleb vanu pükse, saapaid, mantleid, kauguses näen ka viltuvajunud WC- potti (ei tea kas kitsed on potil käimise ära õppinud). Miks arvavad inimesed, et metsloomad või linnud hädasti vajavad nende vanu riideid? Miks on lilledel keelatud räbalate all päikest nautida? Miks arvavad inimesed, et loomad tahavad elada prügi sees. Ei usu, et *homo sapiensid* oleksid rõõmsad, kui põdrad oma kasutu karva nende õuele laiali pillaks või linnud oma pesa ülejääkidega inimeste eritellimusel teha lastud mööbli üle külvaks või oma õnnetult hukkunud pojad kusagile keldrinurka tooks. Miks inimene loomade ellu nii julmalt sekkub?

Pole meil vaja ühtigi nii palju riideid, saame hoopis vähemaga hakkama ja oleksime ka vaimult tervemad. Või tõesti surub mood peale? Ei suru, kui ise ei taha. Ja oma vanad riided tuleks kududa vaipadeks, kardinadeks, laudlinadeks, seinavaipadeks..., just, sest siis elavad mälestused kogu aeg meiega- näed seinavaiba sees punavalge triibulist T-särki ja kohe meenub kooliajast tuline rahvastepallilahing paralleelklassiga. Nostalgia missugune! Mina ei ei salli palju riideid ja usun, et neid on vaja nii palju, kui on. Ja üldse oleks hea, kui moodi poleks, oleks ainult oma kodukoha tunnustega riided. Tulevikus võiks eestlane rohkem hinnata OMA, nii traditsioone, mustreid, keelemurret, tavasid ja nii edasi. Me ju tahame olla erilised suurte rahvaste seas ja meil on, mida näidata ja mille üle uhkust tunda.

Koolides võiks ka igal kandil lausa kohustuslik olla kanda kodukoha omapära säilitavat koolivormi. Ja nii oleksimegi eripärased.

„Teeme linnas ruttu!“ kõlab ootamatult ema hääl. Varsti jõuamegi linna ja ma tean, et tema seda linnaelu, seda kiirustamist, seda anonüümsust, nagu ta nimetab, lõputut sevimist ja pidevalt kellelegi äratagemist kohe mitte ei kannata. See metsik tormijooks maise mammona järele ärritab ema. Aga mina istun küll vahel meelsasti mõnes kaubanduskeskuses ja süüa hamburgerit, ups rämpstoit, aga vahel ikka võib, ning vaatan neid neid, kes muudkui kuhugi lähevad ja lähevad. Püüan ära arvata, kas neil on tegelikult ka kiire või teevad ainult näo, et tähtsam näida, et ilma nendeta jääb kusagil midagi tegemata, mingi ülioluline tehing sooritamata. Ikka nii põnev on inimesi jälgida. Mõni on nii moodsalt riides, mõni kakerdab tikkkontsadel, päris mitmel välgub jope alt, mille all on näha karvane kampsun, ikkagi paljas selg. Milleks siis nii palju riideid? Mõni pobiseb omaette, kui mööduja temast liiglahedalt vastassuunas tormab. Oi, sealt tuleb kamp noori, minust veidi vanemaid. Jutt käib peopaiga otsimisest. Imelik, alles nädala algus. Pole minu asi, peaasi, et loomi ei piinaks. Nad mööduvad minust ikka elavalt juteldes. Vot tulevikus ei peaks

noored niisama ringi lonkima. Millegi asjalikuga peaks tegelema- uurima loomade elu, taimede kasvu ja looduse keerdkäike ning avastama uusi tehnilisi vidinaid, mis oleksid kindlasti keskkonnasõbralikud. Lastele on vaja kindlasti palju praktilist tegevust. Las mõtleval endale isegi mänguasjad valmis ja koolimajad ja kooliasjad ja korraldavad kooliskäimise süsteemi ja ise vastutavad ka selle eest.

Vahel mulle tundub, et suured inimesed tahavad liiga palju otsustada oma võsukeste eest ja siis tundub viimastele, et kui midagi juhtub, siis vastutagu ka.

Koolipäeval leian end mitmel korral mõtlemast nendele kaaslastele, kes lakkamatult lõugavad, kiusavad, õpetajale vastu hauguvad... Miks nad nii teevad? Miks nemad ei taha avada klassiust nii, et link pihku ei jääks, et Anni või Lee MP3 mängijast ainult nimi järele ei jääks või kas nohikust Karl ikka suudab iga päev taluda vahel päris tugevaid mükse? Mina vägivalda ei talu. Minu kodus aetakse asju rahumeelselt. Vanemad ütlevad ikka, et räägime. Mõnikord nad vist ikka ei kuula meid päriselt, aga meie neid ka . Vägivallaga võidelda ei saa. Vägivalda kas on või ei ole. Et seda poleks, tuleb „eeskujud“ meie ümbert ära kaotada. Ajaloost võib tuua nii koledaid näiteid, et vahel on tunne, kas tõesti on seda teinud inimene. Arvan, et loodusest leiab piisavalt palju näiteid õiglase käitumise kohta. Soe vastastikune suhtlemine ei vii vägivallani.

Me jõuame linnast õnnelikult koju. Tuju on kõigil hea. Ainult oleks nii, et meie, eestlased, usuksime oma riigi, Eesti Vabariigi, õnnelikku tulevikku, nagu uskus omal ajal Juhan Liiv. Teda lugedes tundus mulle, et ta uskus võimatut, mis ometi võimalikuks sai, ja ka jääb.

„...Isamaa on meile kallis,
ta meil kallis, püha on,
ta on meie kindel side,
ta on meie elu õnn.“ (Juhan liiv)